

Møtedato: 22.11.2022

Saksbeh/tlf:

Sted, dato

Arkivnr:

Foretaksledelsen og stabspersonell

Sandnessjøen/16.11.2022

Styresak 99-2022 Budsjettpremisser 2023 - Bærekraftsanalyse

Det vises til vedlagte styresak Budsjettpremisser 2023 for Helgelandssykehuset HF.

Denne saken var opprinnelig på sakskartet i styrets møte 26.10.2022, som sak 89/2023 men ble i møtet besluttet utsatt til dette møtet.

Saken er oppdatert med nye tall i tabellene i forhold til resultat og prognose. Ellers er innholdet i stor grad det samme som i forrige sak, men oppdatert med et nytt vedtakspunkt 2.

Styret i Helgelandssykehuset HF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helgelandssykehuset HF tar saken om budsjettpremisser 2023 til orientering.
2. Styret i Helgelandssykehuset HF ber administrerende direktør fortsette dialogen med Helse Nord om endring av resultatkrav basert på kostnader i forbindelse med Nye Helgelandssykehuset.
3. Styret ber om at det i den endelige budsjettsaken i desember 2022, legges frem en risikovektet tiltaksplan i henhold til omstillingsutfordringene.

Sandnessjøen, 16.11.2022

Hanne M. Frøyshov
konst. Adm. Direktør

Vedlegg:

1. Budsjettbrev 2 – budsjett 2023-2026
2. Helse Nord's styresak 81-2022 – økonomisk langtidsplan 2023-2026 – inkl. rullering investeringsplan 2023-2030

Helgelandssykehuset HF

Budsjettpremisser 2023

Innhold

Styresak 99-2022 Budsjettpremisser 2023 - Bærekraftsanalyse	1
1. Innledning.....	4
2. Budsjettpremisser 2023 Helgelandssykehuset	6
2.0 Foreløpig basisramme 2023 – hovedlinjer fra RHF.....	6
2.1 Foreløpig basisramme 2023.....	6
2.2 Resultatkrav 2023-2030	8
2.3 Investeringsramme	9
2.5 Tiltak 2023.....	11
2.6 Oppsummert premisser 2023	11
3 Budsjettprosessen og føringer	11
3.1 Aktivitet 2023	12
3.2 Bemanningsplanlegging	13
4 Foreløpig rammefordeling 2023	15
4.1 Investeringer	15
5 Bærekraftsanalyse.....	16
5.1 Bærekraftsanalyse 2023 -2030	16
5.2 Bærekraftsanalyse.....	17

1. Innledning

Formålet med denne saken er å redegjøre for de foreløpige budsjettpremisser for Helgelandssykehuset HF for driftsåret 2023 og vise en oppdatert bærekraftsanalyse. I den endelige budsjettsaken i desember vil man fremlegge endelige rammer, belyse utfordringer, strategier og prioritering av tilgjengelige ressurser som foretaket har.

Helgelandssykehuset har i 2022 prioriterte innsatsområder som også vil ivareta Helse Nord's styringsmål, samt styringsmål og hovedmål gitt av helseministeren. Arbeidet med kvalitet og pasientsikkerhet vil forøvrig være i tråd med forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. Alt dette vil videreføres inn i budsjett 2023, med eventuelle endringer som følge av oppdragsdokumentet for 2023. Faglige prioriteringer vil være i tråd med regionale fagplaner og regional utviklingsplan, samt Helgelandssykehusets faglige strategiske utviklingsplan som ble ferdigstilt i juni 2021. Sykehusforbruket skal ikke være høyere enn andre helseforetak i regionen. Samtidig ser vi at bærekraften i den somatiske spesialisthelsetjenesten utfordres som følge av fremtidig befolkningsøkning og kommende vekst i antall eldre. Gjennom styrking i pasienttilbudene, og videre styrking av spesialistressurser vil Helgelandssykehuset ha mål om å gi et tilbud til flere pasienter i eget foretak. Samhandling med primærhelsetjenesten, samt innovasjon og forskning skal styrkes og det må fortsatt brukes store ressurser innen klinisk IKT.

Helgelandssykehuset har nå hatt ca. 1 år med ny organisasjonsstruktur, gjennomgående klinisk ledelse. Det arbeides fremdeles godt med å sikre felles faglige vurderinger, felles prosedyrer og bedre samarbeidet mellom fagmiljøene, samt å redusere sårbarhet på fagområder med få ressurser.

Helgelandssykehuset har, på lik linje med de andre foretakene i Helse Nord, en stor økonomisk utfordring og budsjettarbeidet for 2023 vil være krevende.

Prosjekt Nye Helgelandssykehuset har i løpet av året gjennomført konseptfasen steg 1 i henhold til retningslinjene i «Veileder for tidligfasen i sykehusbyggprosjekter». I henhold til oppdatert styringsdokument jfr. styresak 48/2022 i Helse Nord, ble det lagt til grunn at prosjektet også skulle gjennomføre konseptfasen steg 2 i 2022. Med bakgrunn i den økonomiske situasjonen i Helse Nord RHF, og underliggende helseforetak, fattet styret i Helse Nord vedtak om å ikke framsende nye budsjettsøknader i inneværende år (Helse Nord's styresak 97/2022). Dette fikk en direkte implikasjon for prosjekt Nye Helgelandssykehuset og gjennomføringen av konseptfasen steg 2. Helse Nord har ennå ikke behandlet konseptrapporten fra konseptfasen steg 1 og ikke fattet en B3A beslutning, som er forutsetningen for å starte opp konseptfasen steg 2. Det er for Helgelandssykehuset fortsatt uvisst når Helse Nord RHF vil fatte en B3A beslutning. På dette grunnlag har foretaket lagt til grunn at konseptfasen steg 2 utsettes gjennomført til 2023, og at en

budsjettsøknad derfor tidligst kan framsendes i 2023. Dette har medført en forskyvning av prosjektet ett år ut i tid i forhold til mulig ferdigstillelse.

Bærekraftsanalysen skal gi en pekepinn på den økonomiske utvikling i foretaket og gi et bilde av resultatutviklingen, investeringsplanen, likviditet og kapitalbehov. Bærekraftsanalysen er basert på estimater og vil av den grunn inneholde flere usikkerhetsmomenter.

Omstillingsutfordringen er beregnet til 213,5 mill. kr for 2023.

Det er på nåværende tidspunkt ikke utarbeidet tiltak for å lukke hele omstillingsutfordringen for 2023, men tiltaksarbeidet pågår for fullt frem til ferdigstillelsen av budsjettet.

2. Budsjettpremiser 2023 Helgelandssykehuset

2.0 Foreløpig basisramme 2023 – hovedlinjer fra RHF

Styret i Helse Nord behandlet i møte 22. juni i år styresak 81-2022 "Økonomisk langtidsplan 2023-2026 – inkl. rullering av investeringsplan 2023-2030». I denne saken redegjøres det for premisser og krav til budsjettprosessen for budsjett 2023. Styret i Helse Nord har en oppdatert sak om budsjettpremiser til sitt styre i oktober, og eventuelle endringer i premissene innarbeides i vår budsjettsak.

Fra Statsbudsjettet som ble lagt fram 6. Oktober er det kjent at Helse Nord får store negative konsekvenser av oppdatering av den nasjonale inntektsmodellen. Det gis ingen kompensasjon for høyere lønnsoppgjør og økte priser som påvirker økonomien allerede i år, og ISF-ordningen endres fra 50 % finansiering til 40 % finansiering.

Helseforetakene skal legge til grunn estimat på 3,7 % lønns- og prisvekst for 2023, hvorav lønnsvekst 4,1 % og prisvekst 2,6 %.

For å innfri de nasjonale styringsmålene fra Helse- og omsorgsdepartementet, og fortsette oppfølgingen av regional utviklingsplan for 2035, innretter Helse Nord de regionale styringsmålene i samsvar med de nasjonale:

1. Styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling
2. Styrke forskning, innovasjon og kompetanse og forbedre kvalitet og pasientsikkerhet
3. Rask tilgang til helsetjenester og sammenhengende pasientforløp

Bærekraftig økonomi skal betraktes som en forutsetning for virksomheten, på lik linje med styringsmålene. Det forutsettes at målene innfris innenfor rammen av tildelte midler.

Nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023 setter retning og gir klare føringer for utviklingen av spesialisthelsetjenesten. Vedtak og tiltak i planen får betydning for Helse Nord's økonomiske prioriteringer. Regjeringen har startet arbeidet med Nasjonal helse- og samhandlingsplan, som vil avløse Nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023.

Helse Nord's regionale utviklingsplan 2035 er grunnlag for de prioriteringene som gjøres i økonomisk langtidsplan.

2.1 Foreløpig basisramme 2023

Helgelandssykehuset har gjennom Helse Nord RHF sin styresak 81-2022 "Økonomisk langtidsplan 2023-2026, inkl. rullering av investeringsplan 2023-2030" (og Budsjettbrev 2 Budsjett 2023-2026) fått en vedtatt basisramme for 2023 på 1.562 mill. kr. Den totale basisrammen for 2022 er på 1.550 mill. kr. Netto endring blir da positiv med 12,0 mill. kr. Inkludert i dette er en generell styrking på 7,2 mill. kr. Oppdatering av inntektsmodellene for

somatikk og psykisk helse er negativ, men foretaket får økning i rammen i forhold til enkelte styrkninger og spesifikke midler, samt oppdatering av inntektsmodellen for rus.

I vår styresak 42/2022 «Innspill til plan 2023-2026, inkludert rullering av investeringsplan – Oppdatert bæreevneanalyse» i vår, gjorde styret i Helgelandssykehuset følgende vedtak:

1. Styret i Helgelandssykehuset HF vedtar denne saken som styrets innspill til plan- og budsjettarbeidet for 2023-2026.
2. Styret i Helgelandssykehuset HF anmoder om å kunne bruke investeringsrammer til Nye Helgelandssykehuset for følgende
 - a) Investeringer i medisin teknisk utstyr til DMS Sør-Helgeland tas av investeringsrammen til Nye Helgelandssykehuset.
 - b) Investeringer til de planlagte bygginger av ambulansestasjoner sees i sammenheng med Nye Helgelandssykehuset og tas av denne investeringsrammen.
 - c) Fristilt investerings ramme fra punktene over, brukes til havari, brekkasjer og nødvendig vedlikehold for å ikke øke vedlikeholdsetterslepet.
3. Styret i Helgelandssykehuset HF ber om styrking av basisramme til driftsmessig vedlikehold og også en ytterligere styrkning i tilknytning til utdanning av spesialsykepleiere.
4. Styret ber administrerende direktør fortsette dialog med Helse Nord om resultatkravet fra og med 2023 og årene fremover i planperioden.
5. Styret ber om å få seg forelagt en oppdatert bærekraftsanalyse basert på tall pr. 1. halvår.

I oppdatert rammetildeling har foretaket fått ca. 1,0 mill. kr til videreutdanning. Det ble ikke innvilget noen endring av investeringsrammen, men det er dialog rundt resultatkravet og vår forståelse er at vi vil få fratrukk i forhold til kostnader til Nye Helgelandssykehuset og også engangskostnader tilknyttet økte leiekostnader til psykisk helse og rus.

Budsjettrammene vil justeres etter fremlegging av forslag til Statsbudsjett for 2023, men dette er ikke innarbeidet i denne saken. Dette vil vi komme tilbake til i budsjettsaken. De foreløpige signalene er at i budsjettoppøgget for hele Helse Nord blir stramt. Vi vil få en lønns- og priskompensasjon av basisramma og øvrig ramme. Kvalitetsbasert finansiering kommer i tillegg til basisramma.

Oppdatert tabell for Basisramme vises i tabell under:

Inntektsrammer 2023 (tall i 1000 kr)

Basisramme 2023	RHF	Styrets disp	Finmark	UNN	NLSH	Helgeland	Sum
Basisramme 2022 vedtatt budsjett	1 829 939	122 208	1 786 070	5 597 395	3 501 910	1 549 842	14 387 364
Realvekst		130 000					130 000
Oppdatering nasjonal inntektsmodell		-70 000					-70 000
NPE	-124 293	124 293					0
Flere utdanningsstillinger for spesialsykepleiere		-3 171	1 021	4 086	2 043	1 021	5 000
Tolkeloven		-458	73	189	123	72	0
Endring i biotekloven		-9 449	511	7 661	851	426	0
Ledelse av Regionalt Nærvarsnettverk					260	-260	0
Styrking kapitalkompensasjon		-7 000	1 064	2 768	2 478	690	0
Pensjonskostnader		-8 000	1 220	3 410	2 257	1 113	0
Pensjonskostnader overgangsordning			-1 200	2 900	-2 200	500	0
Styrking HF		-50 000	8 508	20 013	14 208	7 271	0
Samvalgskordinator 2021-2023		-1 500	500		500	500	0
NST Døvblinde		-600		600			0
Fagplan TSB Fase 2							0
Forskningsmidler trekkes inn for ny fordeling senere	33 067			-30 009	-3 058		0
Oppdatering inntektsmodell somatikk			9 692	-10 765	5 891	-4 818	0
Oppdatering inntektsmodell psykisk helsevern			5 830	-1 036	887	-5 681	0
Oppdatering inntektsmodell rus			3 172	-12 671	-2 209	11 707	0
Flysykepleiere							0
Kvalitetsregister BUP		-1 500		1 500			0
Strategiplan samisk helsetjeneste	1 000	-1 000					0
Forskning	5 000	-5 000					0
Sum basisramme 2023, per juni 2022	1 744 713	218 823	1 816 461	5 586 041	3 523 942	1 562 384	14 452 364

2.2 Resultatkrav 2023-2030

Resultatkravet er satt for å bygge opp likviditet og reserver for å møte konsekvensen av investeringsplanen. Resultatkravet til Helgelandssykehuset er foreløpig for 2023 satt til 42,0 mill.kr som følge av reduserte åpningsbalanseavskrivninger og reduserte kostnader til prosjektet Nye Helgelandssykehuset.

I vår styresak 42/2022 «Innspill til plan 2023-2026, inkludert rullering investeringsplan – Oppdatert bærekraftsanalyse» - gjorde Styret følgende vedtak i punkt 4:

«4. Styret ber administrerende direktør fortsette dialogen med Helse Nord om resultatkravet fra og med 2023 og årene fremover i planperioden»

Denne tabellen viser hvordan resultatkravet for 2022 fremkommer og resultatkravet for 2023:

	2022	2023
Opprinnelig resultatkrav	20	20
Reduksjon avskrivn.	31	40
Nye HSYK	-35	-5
Økte leiekostnader PHR		-13
Korrigert resultatkrav	16	42

Som kjent er konseptfasen steg 2 for Nye Helgelandssykehuset forskjøvet i henhold til opprinnelig plan, som vil gi kostnader for dette også i 2023. Samtidig vil ikke leiekostnadene som ble lagt inn som fratrukk i resultatkravet fra Helse Nord, bli like stort som estimert. Vi har derfor meldt til Helse Nord RHF forslag om endret resultatkrav slik:

	2023
Opprinnelig resultatkrav	20
Reduksjon avskrivn.	40
Nye HSYK	-24,5
Økte leiekostnader PHR	-5
Nytt resultatkrav	30,5

Et endret resultatkrav til 30,5 mill. kr betyr en økning i resultatkravet til foretaket fra 2022 på 14,5 mill. kr (fra 16 mill. kr til 30,5 mill. kr), og en reduksjon på 11,5 mill. kr fra det fastsatte resultatkravet for 2023 (fra 42,0 mill. Kr til 30,5 mill. kr).

2.3 Investeringsramme

Helgelandssykehuset har følgende investeringsramme

Investeringsplan - Totale rammer inkl prisstigning til ferdigstillelse og byggelånsrenter	Sum tidligere år	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SUM inkl tidl. år
Helgelandssykehuset											
Utvikling av Helgelandssykehuset P50	20 000	0	50 000	70 000	400 000	700 000	760 000				2 000 000
Til HF-styrets disposisjon (MTU, ambulanser, KLP mv.)		70 000	60 000	50 000	50 000	50 000	50 000	45 000	45 000	45 000	
SUM Helgelandssykehuset		70 000	110 000	120 000	450 000	750 000	810 000	45 000	45 000	45 000	

I vårt innspill i april (Styresak 42/2022 «Innspill til økonomisk langtidsplan 2023-2026, inkl. rullering av investeringsplan – oppdatert bærekraftsanalyse») hadde vi flere punktet knyttet til investeringsrammen, jmf. referert styrevedtak i kap. 2.0.

Ingen av disse innspillene ble hensyntatt og tilgjengelig investeringsramme for investeringer utenom Nye Helgelandssykehuset, er på 60,0 mill. kr.

I Helse Nord RHF sin økonomiske langtidsplan for 2023-2030 er det tatt høyde for en total ramme på 2,5 mrd.kr (p85) til Nytt Helgelandssykehuset. Tallet forutsetter lånetilsagn fra HOD og vil vurderes på nytt etter konseptfasen.

2.4 Omstillingsutfordringer

Omstillingsutfordringene for Helgelandssykehuset er estimert å beløpe seg til 213,5 mill.kr for 2023. Dette er en økning fra innspill til plan 2023-2026 og bærekraft 26.04.2022 (Sak 42/2022) på 156,8 mill. kr. Utfordringen er basert på endring i foretakets prognose for året, endring i basisrammen fra Helse Nord, diverse kjente kostnadsøkninger og økninger som følge av egne prioriteringer.

Resultatkravet lagt til grunn i denne tabellen er resultatkravet vi har fått fra Helse Nord, og ikke vårt forslag til endret resultatkrav.

OMSTILLINGSUTFORDRING (mill. kroner)	
Prognose i år (Avvik fra resultatkrav):	-196,0
Endring resultatkrav:	-26,0
Endring inntekter:	
Inntektsmodell somatikk	-4,8
Inntektsmodell psykisk helsevern	-5,6
Inntektsmodell TSB	11,7
Bortfall kompensasjon Covid-19	-32,0
Div. tilskudd og styrkninger	4,2
Styrkning HF estimat	7,3
Økte ISF-inntekter	5,0
SUM endring inntekter	-14,2
Endring kostnader:	
Redusert avskrivningskostnad åpningsbalanse	-9,4
Endring øvrige avskrivninger og rente	1,7
IKT kostnader (økning 2023)	8,9
Bortfall kostnader Covid-19 (ihht. Kompensasjon)	-32,0
SUM endring kostnader	-30,8
Egne prioriteringer:	
Nye Helgelandssykehuset	-12,0
DMS Sør-Helgeland (helårsdrift)	5,0
IKT, e-helse og informasjonssikkerhet - prosjekter	3,5
Økte leiekostnader Psykisk helse og rus	2,8
Økt vedlikeholdskostnader	5,0
Andre prioriteringer og styrkninger	2,0
Økning ABIOK/Lærlinger	1,8
SUM endring egne prioriteringer	8,1
Sum brutto omstillingsutfordring	- 213,5
Gevinstrealisering innkjøp	-3,0
Strakstiltak	-3,0
Bemanningsprosjekt	-20,0
Bemanningsfaktor	-9,0
Redusere innleie fra fimra	-20,0
Uløst omstillingsutfordring	-158,5

De vesentligste endringene som er innarbeidet i, og som gir økt omstillingsutfordring, er:

- Basert på det økonomiske resultatet pr. oktober justeres prognosen til - 180 mill. kroner. Dette gir et avvik fra resultatkravet med 196,0 mill. kr.
- IKT-kostnadene øker med 8,9 mill. kr. fra 2022 til 2023, og er lagt på samme nivå i hele planperioden.

- Leiekostnader til psykisk helse og rus forventes økt med 2,8 mill.kr da foretaket må leie nye arealer innen dette fagområdet.
- DMS Sør-Helgeland vil få en økt kostnad på 5,0 mill.kr basert på aktivitetsnivået som det er lagt opp til, men vil få en helårskostnad, sammenlignet med 2022.
- På grunn av stort etterslep i vedlikehold på bygg er det ønskelig å øke midler til vedlikehold.
- Kostnader til IKT, e-helse og informasjonssikkerhet medfører økte kostnader på 3,5 mill.kr til innføring av nye systemer og deltakelse i disse prosjektene.
- Kostnader til Nye Helgelandssykehuset er estimert lavere i 2023 enn det var i 2022.
- Kostnader til utdanning av spesialsykepleiere og ABIOK og lærlinger er økt med 1,8 mill. kr i henhold til fortsatt økt satsning på videreutdanning.

2.5 Tiltak 2023

Pr. dags dato har ikke foretaket en ferdig oppdatert tiltaksplan for å løse omstillingsutfordringen. Flere nye tiltak som er konkretisert i tiltakspakke 4, er innarbeidet i omstillingsutfordringen og er foreløpig estimert til 52,0 mill. kr.

2.6 Oppsummert premisser 2023

- Foreløpig basisramme for Helgelandssykehuset HF er satt til 1,562 mrd. Kr. I tillegg kommer øvrig ramme og kvalitetsbasert finansiering.
- Resultatkravet er satt til et overskudd på 42,0 mill. Kr.
- Investeringsrammen er på 60,0 mill. kr.
- Foreløpig omstillingsutfordring er beregnet til 213,5 mill. kr.

3 Budsjettprosessen og føringer

Budsjettprosessen for 2023 startet med at foretakets innspill til Helse Nords plansak for årene 2023-2026. Vi synliggjorde i styresak 42/2022 «Innspill til plan 2023-2026, inkludert rullering investeringsplan – Oppdatert bærekraftsanalyse» den 21.04.2022 en omstillingsutfordring på 53,7 mill. kr basert på april regnskapet.

Budsjettet for 2022 var krevende, og ble balansert med store tiltakspakker. Flere av tiltakene gjelder omstillinger av driften som tar tid, og det var forventet lav tiltakseffekt på begynnelsen av året og større effekt utover året. Det største enkelttiltaket har vært og er “Aktivitetsstyrt bemanningsplanlegging”, som ble restartet etter sommeren. Denne restarten var nødvendig, da vi identifiserte flere sentrale årsaker til at forventet økonomisk

effekt ikke hittil er oppnådd, og endret fremgangsmåte for å skape de nødvendige resultatene.

Estimert prognose for 2022 er etter oktober regnskapet 160-180 mill. kr. Det betyr at budsjettarbeidet for 2023 også blir svært krevende. Den økonomiske situasjonen og tiltaksarbeidet er tema på alle de ukentlige ledermøtene, og det er også ukentlige møter for å diskutere tiltak og gjennomføring av disse. Det jobbes intensivt med budsjett både på foretaksnivå og i resultatenehetene. Arbeidet var planlagt ferdigstilt i begynnelsen av november, men på grunn av den krevende situasjonen så pågår tiltaksarbeidet fremdeles for fullt. Når budsjettet balanserer og tiltakene er ferdigstilt begynner arbeidet med sammenstilling av styresak om endelig budsjett til drøfting med foretakstillitsvalgte og til behandling av styret i desember. Deretter blir det praktisk arbeid med implementering av dette vedtatte budsjettet.

Med erfaringene fra 2022, både med budsjettarbeid og tiltak, ser administrasjonen at det er nødvendig å gjøre noen ytterligere grep allerede i budsjettarbeidet for 2023. Dette for å sikre at budsjettene strammes tilstrekkelig inn, og at det finnes utarbeidede tiltak som kan gi større effekt. Dette kan legges frem for styret i løpet av våren dersom man ser at det blir behov for det. Dette kan være tiltak som påvirker pasienttilbudet.

Medvirkning

Det er viktig at de ansatte er en naturlig del av budsjettprosessen på sin arbeidsplass, gjennom informasjon fra sine ledere og involvering i budsjettarbeidet på sine respektive avdelinger. Alle ledere, avdelingssjefer og avdelingsledere, har en plikt å informere og involvere de ansatte om de konsekvenser budsjettprosessen får for aktiviteten og arbeidsplassen. Tillitsvalgte og verneombud skal også involveres.

Det skal fra hver klinikk lages drøftingsprotokoll/referat som viser involvering av de tillitsvalgte.

Budsjettprosessen vil være tema i møter med de foretakstillitsvalgte, og informasjon og eventuelle spesielle problemstillinger vil bli tatt opp på møter utover høsten. Budsjett vil også bli behandlet i AMU/AMR og brukerutvalget.

Det legges opp til drøfting av budsjettsaken med de foretakstillitsvalgte i slutten av november.

3.1 Aktivitet 2023

Aktiviteten i Helgelandssykehuset i 2023 skal på generelt grunnlag tilpasses krav i oppdragsdokumentene, og virksomheten skal innrettes mot å redusere unødvendig venting og fjerne fristbrudd, prioritere psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling, samt bedre kvalitet og pasientsikkerhet i tråd med styringsmålene fra Helse- og omsorgsdepartementet. Prioriteringer av ytterligere fagområder og tjenestetilbud skal være

i tråd med nasjonale og regionale føringer, i tillegg til at fagområder med etterslep i aktivitet blant annet som følge av covid-19-situasjonen skal prioriteres. Det er fortsatt et mål å vri aktiviteten fra inneliggende behandling til dagbehandling. Det er i tillegg et mål om å omstille 15 % av den polikliniske behandlingen til digitale konsultasjoner, som kan bedre kvalitet for pasient ved blant annet redusere unødvendig reisebelastning.

Somatikk

Innbyggerne på Helgeland har på landsbasis et høyt sykehusforbruk innen polikliniske konsultasjoner. Sykehusforbruket varierer mellom opptaksområdene på Helgeland, men med hensyn til dette forbruket legges det føringer for foretakets aktivitet også inn i neste år. I tillegg er det et mål å vri mer døgnbehandling til dagbehandling. Føringer for aktiviteten innen heldøgn og polikliniske konsultasjoner er dermed å ikke øke utover plantallene for 2022, mens føringer for dagkirurgi er å planlegge på minst samme nivå som reell aktivitet i 2019 som var siste "normalår". I henhold til fjorårets føringer skal en eventuell aktivitetsøkning innen utvalgte områder spesifiseres med hensyn til diagnoser eller pasientgrupper og etterslep i pasientbehandling. Hjemhenting av gjestepasienter, som Helgelandssykehuset har et tilbud til skal være et fokusområde også neste år. Foretaket skal arbeide med å skape kapasitet til dette blant annet ved å gjennomgå eksisterende kontrollpraksis i foretaket. I tillegg planlegger foretaket å øke andel digitale konsultasjoner.

Psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling

I år som i fjor har aktiviteten vært lavere enn planlagt både for psykisk helsevern for voksne og TSB. Innen TSB skyldes dette blant annet at oppstart av felles TSB poliklinikk som skulle øke kapasiteten, ikke har fått høyere henvisningsmengde som forventet. Aktiviteten for neste år er dermed planlagt høyere enn prognosen for 2022, men noe lavere enn plan for 2022. Dette for at plantallene skal bli mer realistiske. For inneliggende aktivitet har etablering av vaktberedskap skapt mulighet til bedre utnyttelse av ressursene og mer elektiv virksomhet, slik at plantallene opprettholdes på det økte nivået som ble lagt i fjor. I likhet med somatikk varierer områdene på Helgeland i forbruk av tjenestene innen psykisk helsevern for voksne, noe som plantallene skal bidra til å utjevne.

Innen psykisk helsevern for barn har aktiviteten i 2022 vært lavere enn fjoråret da fjorårets aktivitet var svært høy. Befolkningen på Helgeland har også her hatt et høyt poliklinisk sykehusforbruk over tid, sammenlignet med andre opptaksområder i Norge. Aktiviteten neste år er dermed planlagt svakt lavere enn årets aktivitet.

3.2 Bemanningsplanlegging

Bemanningsplanleggingen skal sikre at kvaliteten på pasientaktivitetene gjennomføres slik at ventetidene reduseres og fristbrudd unngås. Planleggingen må videre sikre at driften skjer innenfor gjeldende prosedyrer, lover, avtaleverk og budsjett.

Budsjettprofilen for 2022 viste en økning i planlagte faste stillinger da flere vakante stillinger ble lagt inn i budsjett igjen, etter overgang til klinikkstruktur. Mange slike stillinger var ikke tatt med i årsverksbudsjett tidligere, da de ble holdt vakante for å få budsjettet i balanse. Hovedmålet var å redusere innleie og variabel lønn ved hjelp av bemanningsprosjektet “Aktivitetsstyrt ressursplanlegging”.

Månedsverksoversikten pr. september viser at vi har et underforbruk i forhold til det vi har budsjettet med av faste stillinger, men overforbruk på variable årsverk. I tillegg har innleiekostnadene økt. Det betyr at vi ikke har oppnådd det vi planla i forhold til årsverk og totale personellkostnader.

Dette arbeider nå foretaket videre med i alle ledd, blant annet gjennom høstens reetablering av “Aktivitetsstyrt ressursplanlegging” der nå alle klinikkene er involvert og ikke kun kirurgisk klinikk. Prosjektet følger et stramt tidsskjema med mange aktiviteter, der bedre forankring i hele lederlinjen, flere bistandsressurser inn i prosjektet, mer tilrettelagt opplæring for hver enhetsleder med egen “verktøykasse” for mulige endringer, samt et kontinuerlig fokus i ledergruppa skal bidra til at vi skal oppnå målene for reduksjon av totale personellkostnader ved mer optimal ressursstyring. Enhetene arbeider i høst med å revidere og lage nye bemanningsplaner og arbeidsplaner etter de nye retningslinjene. Dette mener vi skal gi effekt på variabel lønn neste år.

I Oppdragsdokumentet 2022 har foretaket fått i oppdrag å redusere lønns- og innleiekostnader med 30 % innen 2023. Herunder å utrede mulig etablering av et foretaksinternt bemanningscenter som også administrerer innleie av personell fra eksterne vikarbyrå.

HR-avdelingen er ferdig med et utkast til foretaksinternt bemanningscenter. På grunn av stort fokus og ressursuttak til “Aktivitetsstyrt ressursplanlegging”, har det ikke vært prioritert kapasitet til å arbeide videre med dette i høst. Så snart ny HR-sjef er på plass vil arbeidet få fornyet fokus.

Budsjettering av årsverk

Årets budsjettprosess er basert på tidligere års praksis og lønnsmassen for mai 2022. Dette legges til grunn i lønnsarkene som redigeres og kvalitetssikres av leder for det enkelte kostnadssted.

Årsverkene budsjetteres som brutto årsverk, dvs. alle faste ansatte, vikarer, engasjement/prosjekt og ansatte som har permisjon. Det inkluderer ikke personer som har permisjon uten lønn. I budsjettet blir det videre anslått utvidet arbeidstid leger, timelønn/merarbeid og overtid, basert på erfaringene fra foregående år.

Med dette som utgangspunkt skal føringene som legges i arbeidet med “Aktivitetsstyrt ressursplanlegging” innarbeides i årsverksbudsjettene.

4 Foreløpig rammefordeling 2023

Budsjettprosessen for 2023 blir krevende på grunn av den økonomiske situasjonen, og også på grunn av økte priser på en rekke områder som man ikke vil få kompensert.

Tildelt budsjett fra Helse Nord gir en netto minimal økning av basisinntektene, og sett opp mot kostnadsøkninger og egne prioriteringer er budsjettet for 2023 særdeles krevende og vil kreve stram styring, samt gjennomføring av eksisterende og nye tiltak. I tillegg vil det bli lagt fram forslag på større tiltak, noe administrasjonen vil komme tilbake til i selve budsjettbehandlingen.

I utgangspunktet vil budsjettene være de samme som for 2022, men justeres for lønns- og prisvekst. For enkelte særskilte prioriteringer kan det gis økt ramme eller omfordeles midler fra andre områder. Omstillingsutfordringen og tiltaksarbeidet så langt tilsier at det må gjøres store innstramminger og kutt i rammer. Dette vil vi komme tilbake til i den endelige budsjettsaken.

4.1 Investeringer

Tilgjengelig investeringsramme for 2023 er på 60,0 mill. Kr. Prioriteringsutvalget jobber med en oversikt over nødvendige investeringer for budsjettperioden, og vil legge fram for sykehusledelsen en anbefaling på bruk av investeringsrammen. I Budsjettsaken i desember vil vi komme tilbake med en oppdatert investeringsplan.

5 Bærekraftsanalyse

Styret behandlet i april i år «Innspill til plan 2023-2026, inkludert rullering investeringsplan – Oppdatert bærekraftsanalyse». Helse Nord RHF har som krav til helseforetakene og ha en oppdatert bærekraftsanalyse (administrativt behandlet) for neste år innen 3. oktober. Det er sendt inn en bærekraftsanalyse til Helse Nord, og bærekraftsanalysen som legges fram her er omtrent den samme som ble sendt til Helse Nord, med noen oppdaterte momenter.

I budsjettsaken i desember vil det bli utarbeidet ny og oppdatert bærekraftsanalyse for perioden 2023-2028, med de endringer og innspill som er kommer i budsjettprosessen 2023.

5.1 Bærekraftsanalyse 2023 -2030

Bærekraftsanalysen bygger på følgende forutsetninger:

- Årlige inntekter er basert på vedtatte rammer i HN sin langsiktige plan. Kostnader er basert på siste års budsjett korrigeret for kjente endringer som følge av vedtatte planer, og annen informasjon om eksterne forhold.
- Helse Nord's «Budsjettbrev 2 – Budsjett 2023-2026,».
- Prognose resultat for 2022 – er et resultat med et underskudd på 180,0 mill.kr, 196 mill.kr bak resultatkravet.
- I Helse Nord's budsjettbrev er resultatkravet satt til 42,0 mill. Kr

5.2 Bærekraftsanalyse

Basert på forutsetningene over, er det foretatt en oppdatering av bærekraftsanalysen for Helgelandssykehuset vist i tabell under.

Bærekraftsanalyse HSYK HF (mill kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Vedtatt basisramme 2023-2030	1 553,6	1 559,1	1 559,1	1 559,1	1 559,1	1 559,1	1 559,1	1 559,1	1 559,1
<i>Styrkning HF estimat</i>		7,3	14,6	21,8	29,1	29,1	29,1	29,1	29,1
Kompensasjon Covid-19	32,0								
Kapitalkompensasjon							50,0	50,0	50,0
Øvrig ramme	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9	10,9
Kvalitetsbasert finansiering	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
ISF og andre inntekter	744,9	749,9	749,9	749,9	749,9	749,9	749,9	749,9	749,9
Sum driftsinntekter	2 351,4	2 337,2	2 344,5	2 351,7	2 359,0	2 359,0	2 409,0	2 409,0	2 409,0
Budsjetterte driftskostnader, ekskl avskrivninger	2 290,6	2 290,6	2 290,6	2 290,6	2 290,6	2 290,6	2 290,6	2 290,6	2 290,6
Kostnader Covid-19 (ihht til kompensasjon)	32,0								
Kostnad HN IKT	83,8	92,7	95,7	98,8	98,8	98,8	98,8	98,8	98,8
Nye Helgelandssykehuset	36,5	24,5							
DMS Sør-Helgeland (eksklusive Intermediære senger)	13,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0
IKT, e-helse/Fresk og informasjonssikkerhet - prosjekter	4,5	8,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Økte leiekostnader Psykisk helse og rus	2,1	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9
Økt vedlikeholdskostnader		5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
ABIOK/Lærlinger	9,0	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8	10,8
Andre prioriteringer og styrkninger		2,0	4,0	6,0	8,0	10,0	12,0	14,0	16,0
Åpningsbalanse avskrivninger	9,4								
Avskrivninger MTU, bygg og andre investeringer	53,6	55,3	56,9	56,9	59,1	59,6	59,5	63,3	67,2
Nye Helgelandssykehuset							94,7	94,7	94,7
Budsjettert netto renter	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Endring renter					2,9	4,4	4,8	4,8	4,5
Renter lån Nye Helgelandssykehuset							59,6	57,9	56,1
Totale kostnader	2 531,4	2 508,7	2 489,8	2 494,9	2 502,0	2 506,0	2 641,8	2 645,9	2 649,8
Økonomisk Resultat	-180,0	-171,5	-145,4	-143,2	-143,0	-147,0	-231,8	-237,0	-239,8
Vedtatt resultatkrav	16,0	42,0	47,0	47,0	47,0	47,0	5,0	5,0	5,0
Avvik fra resultatkrav, før effekter av vedtatte tiltak	-196,0	-213,5	-192,4	-190,2	-190,0	-194,0	-236,8	-242,0	-244,8
Tiltaksplan									
Gevinstrealisering innkjøp		3,0	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Strakstiltak		3,0							
Bemanningsprosjekt		20,0	30,0	30,0	30,0	30,0			
Bemanningsfaktor		9,0	9,0	9,0	9,0	9,0			
Redusere innleie fra firma		20,0	20,0	20,0	20,0	20,0			
Effekt Nye Helgelandssykehuset							87,5	87,5	87,5
Sum effekter tiltaksplan	0,0	55,0	66,5	66,5	66,5	66,5	95,0	95,0	95,0
Avvik fra resultatkrav, etter effekt av tiltak	-196,0	-158,5	-125,9	-123,7	-123,5	-127,5	-141,8	-147,0	-149,8

Tabellen over viser et resultat for 2022 likt prognosen pr. oktober med 180 mill.kr i underskudd, 196,0 mill.kr dårligere enn det som er resultatkravet. Bærekraftsanalysen viser en omstillingsutfordring for 2023 på 213,5 mill. kr. før tiltak. Dette er 104,8 mill.kr mer enn bærekraftsanalysen i styresaken i april viste. Bærekraftsanalysen viser en negativ utvikling *før* man har lukket resten av omstillingsutfordringen.

Når man har lagt inn tiltak for hele omstillingsutfordringen vil bærekraftsanalysen vise følgende utvikling:

Bærekraftsanalyse HSYK HF (mill kr)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Sum driftsinntekter	2 351,4	2 337,2	2 344,5	2 351,7	2 359,0	2 359,0	2 409,0	2 409,0	2 409,0
Totalt kostnader	2 531,4	2 508,7	2 489,8	2 494,9	2 502,0	2 506,0	2 641,8	2 645,9	2 649,8
Økonomisk Resultat	-180,0	-171,5	-145,4	-143,2	-143,0	-147,0	-231,8	-237,0	-239,8
Vedtatt resultatkrav	16,0	42,0	47,0	47,0	47,0	47,0	5,0	5,0	5,0
Avvik fra resultatkrav, før effekter av vedtatte tiltak	-196,0	-213,5	-192,4	-190,2	-190,0	-194,0	-236,8	-242,0	-244,8
Tiltaksplan									
Gevinstrealisering innkjøp		3,0	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Strakstiltak		3,0							
Bemanningsprosjekt		20,0	30,0	30,0	30,0	30,0			
Bemanningsfaktor		9,0	9,0	9,0	9,0	9,0			
Redusere innleie fra firma		20,0	20,0	20,0	20,0	20,0			
Effekt Nye Helgelandssykehuset							87,5	87,5	87,5
Simmulering løst tiltaksutfordring		158,5	158,5	158,5	158,5	158,5	158,5	158,5	158,5
Sum effekter tiltaksplan	0,0	213,5	225,0	225,0	225,0	225,0	253,5	253,5	253,5
Avvik fra resultatkrav, etter effekt av tiltak	-196,0	0,0	32,6	34,8	35,0	31,0	16,7	11,5	8,7

Endringene i denne bærekraftsanalysen sammenlignet med den bærekraftsanalysen som ble presentert styret i budsjettsaken i april er nærmere beskrevet i kapittel 2.4 om omstillingsutfordringer.